

Og hvilken betydning tillægger hr. Søren Søndergaard den negative økonomiske og sociale udvikling, der er blandt Tyrkiets store fattige menneskemasser?

(Kort bemærkning).

Per Stig Møller (KF):

Det er det samme, jeg gerne vil fastholde hr. Søren Søndergaard på, for han siger, at det ikke er eftergivenhed over for regeringen, men demokrati og efterlevelse af menneskerettighedskonventionen, der stopper fundamentalismen.

Det kan vi være enige i, men jeg vil godt udvide det, der stopper fundamentalismen, med social og økonomisk fremgang. For er der social og økonomisk tilbagegang, så udvides fundamentalismen normalt på den anden side af Middelhavet. Det var jo derfor, toldunionen var vigtig. Der er 11 mio. arbejdsløse. Der er ifølge Erbakan ligefrem sult også i de sydøstlige områder, og det vil sige, at der altså er god grobund for en fundamentalisme i sig selv. Derfor var toldunionen vigtig.

Det var også vigtigt, fordi den jo fastholdt de liberale partier, som trods alt er i flertal – socialdemokraterne og de liberale er i flertal; Erbakans parti har kun 21 pct. af vælgerne bag sig. De har bare ikke kunnet finde ud af at danne regering sammen. Og disse love skal vedtages i et parlament, hvor toldunionen har virket som en gulerod, og Europarådet blevet sat i stå, fordi guleroden altså ikke blev spist tilstrækkelig rigtigt.

Men jeg vil sige, at det lykkedes trods alt efter internationalt pres at få Tyrkiet til at opgive sagen mod Kemal, der var sigtet efter § 8 i straffeloven om separatisme. Det lykkedes også at få de 11 parlamentarikere fra HADEP-partiet ud efter pres fra Europarådet, fordi de havde fået fængslet parlamentarikerne.

Dette er eksempler på, at internationalt pres på Tyrkiet altså virker, og at det er økonomisk og social fremgang, der fremmer, at de går ind i demokratiet i stedet for forfalde til fundamentalismen. Derfor er den økonomiske sameksistens altså vigtig.

(Kort bemærkning).

Søren Søndergaard (EL):

Til spørgsmålet, om den nuværende regering i Tyrkiet er valgt demokratisk, vil jeg sige: Man etablerede altså en valglov for at holde lige præcis kurderne uden for parlamentet – eller de

kurdiske kræfter i parlamentet ude – som betød, at man havde en spærregrense på 10 pct. Og så vidt jeg lige husker, betyder det, at op mod 50 pct. af befolkningen ikke er repræsenteret i parlamentet, og det parti, som har magten, har kun 20 pct. af stemmerne.

Altså jeg vil sige, det er en lidt særegen form for demokrati, men det er da rigtigt, at man formelt set er blevet valgt ved et valg, som imidlertid havde en lang række mangler, som man kan håbe bliver udbedret.

Men derudover er jeg da fuldstændig enig med hr. Gjellerod og også hr. Per Stig Møller i, at den sociale udvikling også er vigtig for at forhindre fundamentalisme. Mit synspunkt er bare det, at det ikke er muligt at få en social udvikling i et land som Tyrkiet – og for den sags skyld ikke i ret mange lande i denne verden her ved slutningen af dette århundrede – uden at der er demokrati. Hvordan skulle det gennemføres?

Et af problemerne ved det manglende demokrati i Tyrkiet er jo bl.a. krigen mod kurderne. Hvad koster den krig? Skandalen er kun lige begyndt at rulle, men når der er disse narkobaroner med forbindelser langt ind i det tyrkiske regeringsapparat, som gennemfører narkotikasmuglinger til Vesteuropa og tjener milliarder af dollars, så er et af formålene jo bl.a. at fortsætte krigen i de kurdiske områder. Og derfor bliver der ikke nogen social udvikling. Og derfor bliver vi nødt til at sige: Demokratiet er afgørende for at få en social udvikling.

(Kort bemærkning).

Gert Petersen (SF):

Det er altså noget trættende at høre dette om, at det er af hensyn til den nødlidende tyrkiske befolkning, at man laver toldunioner og giver økonomisk støtte. Hvis de sociale problemer i Tyrkiet skal løses, så skal de løses af det tyrkiske folk selv.

Er man klar over, at Tyrkiet har den næststærkeste hær i NATO? At Tyrkiet bruger umådelige midler på at opretholde et militær, som jo tidligere skulle forsvare en NATO-flanke mod Sovjetunionen, men Sovjetunionen eksisterer ikke mere, og nu er militærets væsentligste opgave at bekæmpe PKK.

Det bruger man i øjeblikket 300.000-400.000 soldater til, som er stationeret i de 9 distrikter i det sydøstlige Tyrkiet. Og derudover har man en række andre soldater stationeret andre steder. Tyrkiets hær er ganske enkelt den næststærkeste inden for NATO. Og så kommer man